

**Національний університет біоресурсів і природокористування
України**

Кафедра землеробства та гербології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету землевпорядкування

Тарас ЄВСЮКОВ

“20” Травня 2024 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

землеробства та гербології

Протокол № 10 від 20. 05. 2024 р.

Завідувач кафедри

Семен ГАНЧИК

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій»

Іван КОВАЛЬЧУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

**ОСНОВИ ЗЕМЛЕРОБСТВА
І РОСЛИННИЦТВА**

Спеціальність	193- «Геодезія та землеустрій»
Освітня програма	Геодезія та землеустрій
Факультет	Землевпорядкування
Розробник	к.с.-г. наук, доцент Валентина РОЖКО

Київ – 2024 р.

Вступ

Важливою складовою практичної підготовки висококваліфікованих фахівців зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» є навчальна практика. Вона є формою ознайомлення студентів з умовами та особливостями технології вирощування сільськогосподарських рослин за різних ґрунтово- кліматичних умовах.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є основною складовою якісної підготовки фахівців у Національному університеті біоресурсів і природокористування України.

До основного нормативного забезпечення проведення навчальної практики слід віднести:

- Закон України «Про вищу освіту»;
- Закон України «Про освіту»;
- Стандарт вищої освіти за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
- Наказ Міністерства освіти і науки України «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів в Україні»;
- Освітньо-професійна програма і навчальний план зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»;
- Положення НУБІП України;
- Інструкції з охорони праці, тощо.

Навчальна практика передбачає безперервність та послідовність її організації і проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітнього ступеня «Бакалавр».

Метою навчальної практики є набуття практичних навичок по впровадженню у виробництві основних елементів з землеробства, технологій вирощування сільськогосподарських рослин за ведення сучасних системи землеробства.

Основними завданнями проходження навчальної практики :

- 1.Знайомство з системою сівозмін в господарстві та її господарсько - економічна оцінка.
- 2.Вивчення видового складу агрофітоценозу, обстеження полів у сівозміні.
- 3.Розробка технологічної карти технології вирощування сільськогосподарських культур.
4. Формування умінь використовувати теоретичні знання на практиці та робити висновки на підставі аналітичних звітів;

У результаті проходження навчальної практики з студенти повинні **знати:**

- фактори зовнішнього середовища, що забезпечують життя рослин та методи їх регулювання;
- поняття про родючість ґрунту, його показники та напрями відтворення;

- наукові еколого-виробничі основи сівозмін та методику їх впровадження в господарствах;

- наукові основи систем землеробства, їх екологічну та економічну оцінку та методику опрацювання;

На підставі отриманих знань студент повинен **уміти**:

- розробити проект системи сівозмін для конкретного господарства,

- розрізняти поширені в Україні види вегетуючих бур'янів та їх насіння;

- давати оцінку якості виконаних польових робіт;

- використовувати результати моніторингу навколишнього середовища у виробничій діяльності.

- скласти технологічної карти технології вирощування сільськогосподарських культур.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність працювати автономно.

ЗК08. Здатність працювати в команді.

ЗК13. Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК01. Здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою.

СК02. Здатність застосовувати теорії, принципи, методи фізикоматематичних, природничих, соціально-економічних, інженерних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

СК04. Здатність обирати та використовувати ефективні методи, технології та обладнання для здійснення професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою.

Програмні результати навчання

РН03. Донести до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

РН05. Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

Бази практики Навчальна практика для студентів ОПП «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 ОС «Бакалавр» проводиться у НУБІП України на кафедрі землеробства та гербології, шляхом виїзних занять (екскурсій) до експериментальних баз НУБІП України: Агрономічної дослідної станції, навчальних господарств «Великоснітинське», «Ворзель», передових аграрних підприємств, фермерських господарств, а також на базі Плодоовочевого саду НУБІП та лабораторій кафедри.

Організація проведення навчальної практики

Навчальна практика з Основ землеробства і рослинництва проводиться на 2 курсі у 2 семестрі з метою формування практичних навиків з дисципліни .

Навчальна практика у Національному університеті біоресурсів і природокористування України регламентується наступними положеннями:

- [Про організацію освітнього процесу в НУБІП України \(оновлене\)](#)
- [Положення про практичну підготовку студентів НУБІП України](#)
- [Порядок проведення практичної підготовки у навчально-дослідних господарствах НУБІП України](#)
- [Порядок проведення лабораторних та практичних занять у навчальних \(навчально-науково-виробничих\) лабораторіях НУБІП України](#)
- [Порядок проведення практичного навчання студентів НУБІП України у весняному семестрі 2023-2024 навчального року в умовах карантинних обмежень](#)

Згідно з навчальним планом для ОС «Бакалавр» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» навчальна практика з основ землеробства і рослинництва передбачена тривалістю 1 тижня та в обсязі 25 годин.

Навчально-методичне керівництво практикою здійснює кафедра землеробства та гербології. На початку практики студенти отримують інструктаж з охорони праці. Для поглиблення отриманих знань використовуються [навчально-дослідні господарства НУБІП України, навчально-науково-виробничі лабораторії НУБІП України](#), інтернет-ресурси.

Контроль за роботою студентів під час навчальної практики здійснює керівник практики. Студент при проходженні навчальної практики повинен згідно з вимогами програми практики оформити письмовий звіт про проходження навчальної практики, представивши його на кафедру землеробства та гербології та своєчасно скласти залік з практики у вигляді захисту звіту, під час якого перевіряються набуті знання і вміння.

**Програма та структура
навчальної практики з Основ землеробства і рослинництва**

№	Зміст і види роботи	Тиж- ні/ дні	Розподіл годин		
			Практичні заняття	Самостійна робота	Всього
1	Користуючись документацією, визначити тип виробничої діяльності господарства (спеціалізацію), ознайомитися з експлікацією земельних угідь і планом трансформації їх (якщо такі є), вивчити за картосхемою план земельного користування господарства, проглянути документи з системи сівозмін (записати схеми чергування культур по всіх типах сівозмін, фактичне розміщення культур по полях у поточному році).	1/1	4	2	6
2	Вивчення стану забур'янення посівів та розробка системи хімічних заходів контролю бур'янів .	1/2	4	2	6
3	Розробити технологічну карту вирощування сільськогосподарських культур. Склавши схему сівозміни, кожен студент розробляє для однієї с.г. культури систему обробітку ґрунту. При цьому слід враховувати біологічні особливості культури, для якої складають систему, час збирання попередника, стан вологості ґрунту, тип забур'яненості, тип ґрунту, агрохімічні та агрофізичні його властивості. Систему захисту від бур'янів.	1/3,4	5	2	7
4	Підготовка звіту про навчальну практику та щоденника практики. Захист звіту.	1/5	4	2	6
Всього					25

Організація проведення навчальної практики

Відповідальність за організацію, проведення і контроль навчальної практики покладається на керівників практики, призначених кафедрою землеробства та гербології НУБІП України. Безпосередньо організацію навчальної практики та контроль за її проведенням здійснюють завідувач,

НПП кафедри землеробства та гербології. До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені НПП кафедри.

Організаційні заходи НПП кафедр, що відповідають за проведення навчальних практик студентів:

НПП кафедри зобов'язані:

- знати та дотримуватись вимог «Положення про практичну підготовку студентів НУБіП України»;
- розробляти та вдосконалювати програми практики, навчально-методичне забезпечення та звітні документи;
- проводити організаційні заходи перед початком навчальної практики, а саме:
 - інструктаж про порядок проходження практики та охорону праці;
 - надання студентам-практикантам необхідних документів (програми, щоденників, календарних планів, індивідуальних завдань, методичних вказівок тощо);
 - ознайомлення студентів із системою звітності за результати практики, а саме: подання письмового звіту, оформлення щоденника, тощо;
 - проведення зі студентами попереднього обговорення змісту та результатів практики тощо;
 - здійснювати контроль за проходженням практики студентами на базі практики;
 - надавати завідувачу кафедри письмовий звіт про проходження практики із зауваженнями та пропозиціями щодо її поліпшення.
 - своєчасно подати звіт про проходження практики студентів на кафедру.

НПП кафедри мають право:

- перевіряти рівень підготовленості студента до виконання конкретних завдань під час проходження практики;
- здійснювати контроль щодо забезпечення належних умов навчання студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- вимагати від студентів виконання правил внутрішнього розпорядку та контролювати виконання цих правил;
- вживати заходи щодо порушення студентами правил внутрішнього розпорядку, правил техніки безпеки і охорони праці, невиконання студентами програми практики;
- вести або організувати ведення таблиця проведення практики студентів;
- у складі комісії проводити підсумкову атестацію за результатами практики студентів;

Методичні рекомендації

1. Методичні вказівки до виконання програми навчальної практики з дисципліни «Основи землеробства і рослинництва» для спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»К- 2023. Укладачі: Рожко В.М., Карпенко О.Ю.

2.Електронне розміщення курсу на сайті НУБіП України за посиланням <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=772>

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчальної практики використовуються наступні методи навчання:

- пояснення, обговорення, демонстрація;
- практичні кейси, дискусії, розрахункові завдання;
- підготовка аналітичних звітів, презентації.

Застосування методики проблемного навчання та технологій дистанційного навчання.

Орієнтовний тематичний план екскурсій (виїздних занять)

Назва теми	База проведення занять	Кількість годин
Впровадження та освоєння сівозмін	ННЦ Інститут землеробства НААН України	6
Сучасні системи землеробства	ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», стаціонарне дослідне поле кафедри землеробства та гербології	6
Системи обробітку ґрунту та бракераж	Плодоовочевий сад НУБіП України	6
Біологічні особливості та технологія вирощування сільськогосподарських культур	Демонстраційне колекційне поле НУБіП України	6

Вимоги до оформлення звіту про проходження навчальної практики

По закінченні навчальної практики студент складає звіт і здає його керівнику практики. Складання звіту є частиною роботи студента та його навчальним завданням, яке виконується ним самостійно. Вимоги до оформлення звіту про навчальну практику містяться у методичних вказівках.

Звіт з навчальної практики повинен містити:

- 1) титульний аркуш;

- 2) вступ;
- 3) розділи звіту.
- 4) висновки.

Вступ повинен містити відомості про мету і завдання навчальної практики. В розділах звіту подається опис проведення практичних робіт згідно з підпунктами встановленими в змісті навчальної практики. Висновки містять результати оцінювання отриманих результатів за виконаними індивідуальними завданнями.

Форми та методи контролю

Порядок і організація підведення підсумків з навчальної практики студентів визначаються «Положенням про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

Підведення підсумків навчальної практики проводиться після її закінчення за результатами виконання програми практики.

Загальною формою звітності студента за навчальну практику є звіт, підписаний і оцінений керівником практики.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуальних завдань і оформлюється відповідно до вимог.

Атестація студентів за результатами навчальної практики проводиться комісією з двох науково-педагогічних працівників (у т.ч. керівником практики) після аналізу звіту студента.

Атестація студентів за результатами навчальних практик проводиться в університеті на базі практики в останній день її проведення або протягом перших десяти днів після її завершення. Оцінку за практику вносять у екзаменаційну відомість та залікову книжку студента.

Відпрацювання пропущених днів практики проводиться на базі практики у відповідності до чинних Положень НУБІП України.

Підсумки практик обговорюються на засіданнях кафедри, а загальні її підсумки підводяться на засіданнях вчених рад факультету.

За результатами навчальної практики керівник готує зведений звіт і не пізніше 10 днів після навчальної практики подає його на кафедру.

Загальна оцінка підсумків роботи студента уміщує сумарне оцінювання:

- якості виконаної роботи під час практики;
- якості наповнення та оформлення звіту про практику;
- відвідування практики;
- якості захисту звіту про практику (обґрунтованість, логічність, чіткість, переконливість у доповіді та відповідях на запитання).

Пройходження студентами навчальної практики оцінюється за 100-бальною шкалою (зараховано або не зараховано) і враховує наступні блоки:

Вид роботи	Оформлення матеріалів практики	Зміст матеріалів практики	Захист звіту з практики	Всього
Сума балів	10	30	60 балів	100 балів

Кожний блок оцінюється окремо та сумується для виведення підсумкової оцінки. Оцінка за навчальну практику викладається у відомість обліку успішності. Студент, який не виконав програму практики, неякісно оформив звіт або несвоєчасно його представив, не додержувався вимог практики й отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку під час захисту звіту, вважається таким, який не виконав навчального плану.

Оцінювання знань студента за результатами проходження навчальної практики відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Основи землеробства і рослинництва: підручник /С.П. Танчик, В.М. Рожко, О.Ю. Карпенко, А.А. Анісімова. - Київ, НУБіП України, 2022.- 352 с.
2. Основи землеробства і рослинництва. С.П. Танчик, В.М. Рожко, О.Ю. Карпенко, А.А. Анісімова Київ, НУБіП України, 2018.- 239 с.
3. Основи землеробства і рослинництва Видання друге, доповнене і перероблене: навчальний посібник /С.П. Танчик, В.М. Рожко, О.Ю. Карпенко, А.А. Анісімова. - Київ, НУБіП України, 2019.- 259 с.
4. Технологія виробництва продукції рослинництва: навчальний посібник / Ю.П. Манько, С.П. Танчик, О.А. Цюк, О.Ю. Карпенко, В.М. Рожко., В.М. Дудченко.- Київ: НУБіП України, 2019.- 220 с.
5. Землеробство з основами ґрунтознавства / С.П. Танчик, В.М. Рожко, О.Ю. Карпенко.- Київ, Прінтеко, 2020.- 443 с.
6. Землеробство. Навчальний посібник /[С.П. Танчик, Ю.П. Цюк О.А., Д.В. Літвінов, Манько, В.П., О.П. Кротінов, М.П. Косолап. Цюк, М.Ф. Іванюк та ін.]: під ред. С.П. Танчика. – К. : ФОП Ямчинський О.В., 2022. – 350 с.
7. Гудзь В.П. та ін. Землеробство: Підручник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів 2-4 рівнів акредитації та навчальний посібник для навчальних закладів 1-2 рівнів акредитації.- К.: Центр учбової літератури», 2014.- 463 с.
8. Методичні вказівки до виконання лабораторно-практичних занять дисципліни « Основи землеробства і рослинництва» для студентів факультету землевпорядкування . К- 2021 д.а. 7,8. Укладачі: Рожко В.М., Карпенко О.Ю.